



Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo Sprawiedliwości

Podsekretarz Stanu

DO IV 635/42/06

BM-1-0700-518106

KANCELARIA SENATU
BIURO PREZYDIALNE
Dział Ogólny

wpłynęło dn. 20.10.2006
nr. 811 podpis. M

Warszawa, dnia 26.10. 2006 r.

Biuro Prezydialne
wpłynęło dn. 30.10.06
nr. 1924 podpis. M

Pan

Ryszard Legutko

Wicemarszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Ryszardzie

Odpowiadając na oświadczenie Panów Senatorów z dnia 14 września 2006 r. uprzejmie przedstawiam jak niżej.

W związku z założeniami reformy wymiaru sprawiedliwości Minister Sprawiedliwości podjął konieczne działania, dotyczące samorządów prawniczych w zakresie należytego wypełniania przez nie ustawowych obowiązków.

Reforma ta zmierza w kierunku usprawnienia postępowania przed sądem, czego konsekwencją jest dla uczestników postępowania sądowego szereg obowiązków procesowych. To z kolei powoduje konieczność zabezpieczenia obywatelom fachowej i dostępnej obsługi prawnej. Stąd też powstała potrzeba dokonania zmian w zakresie opłat jakie muszą ponosić obywatele korzystający z pomocy prawnej podmiotów zobowiązanych ustawowo do ich świadczenia. Dotyczy to również notariuszy, bowiem korporacja ta spełnia szczególną rolę w zakresie świadczenia obsługi prawnej. Z powyższego wynika obowiązek Państwa zabezpieczenia obywatelom dostępności do tych usług również poprzez możliwość ponoszenia przez nich opłat za dokonywane czynności notarialne. Ma to szczególne znaczenie, bowiem Państwo nakłada na obywateli obowiązek dokonywania niektórych czynności w formie aktu notarialnego. Konieczność takiej formy wymusza coraz bardziej zwiększający się rozwój gospodarczy kraju oraz powstawanie nowych firm.

Mając na względzie znaną sytuację materialną społeczeństwa oraz sygnały obywateli o niemożności ponoszenia tak wysokich, jak to ma aktualnie miejsce, opłat za konieczne czynności notarialne, należało w związku z tym podjąć działania zmierzające do rozwiązania tego problemu. Podjęte przez Ministra Sprawiedliwości prace nad zmianą ustawy z dnia 14 lutego 1991r. - Prawo o notariacie (Dz.U. z 2002 r, Nr 42, poz. 369 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 czerwca 2004r w sprawie maksymalnych stawek taksy notarialnej (Dz.U. z 2004r. Nr . 148 poz.1564 z póź. zm.) mają na celu przede

wszystkim zabezpieczenie interesu społecznego, gwarantującego dostęp do czynności notarialnych w obrocie cywilnoprawnym oraz zabezpieczenie notariuszom takich dochodów, by mogli oni wypełnić ustawowe zadania, utrzymać na należnym poziomie kancelarie notarialne oraz zabezpieczyć swój byt na godziwym poziomie. Przed przystąpieniem do kształtowania wysokości wynagrodzenia za czynności notarialne Minister Sprawiedliwości zwrócił się do Krajowej Rady Notarialnej oraz wszystkich izb notarialnych z prośbą o podanie szacunkowych średnich przychodów notariuszy oraz średnich kosztów utrzymania kancelarii notarialnych. Uczynił to gdyż nie posiadał określonej wiedzy, dotyczącej przychodów i dochodów notariuszy, bowiem w rocznych sprawozdaniach o stanie notariatu Krajowa Rada Notarialna od kilku lat zaprzestała podawania tych danych. Zarówno Krajowa Rada Notarialna jak i wszystkie Izby odmówiły tej prośbie Ministra. W raporcie o stanie notariatu za 2005 rok została podana jedynie wysokość wpłaconego na rzecz Skarbu Państwa podatku VAT. Na tej podstawie Minister Sprawiedliwości nie mógł jednak oszacować przychodu notariuszy, gdyż podatek VAT nie jest podatkiem obrotowym stanowiącym procent od przychodów lecz podatkiem od wartości dodanej. Oznacza to, że podatnik od wysokości pobieranego podatku odlicza podatek zapłacony. Na podstawie wielkości podatku wpłaconego na rzecz Skarbu Państwa nie można zatem wyliczyć przychodu podatnika. W tej sytuacji Minister Sprawiedliwości musiał oprzeć się na szacunkowych danych i przyjąć orientacyjnie wysokość przychodów notarialnych w oparciu o analizę obowiązującej wysokości taksy notarialnej.

Dopiero w trakcie uzgodnień międzyresortowych zarówno Krajowa Rada Notarialna jak i Stowarzyszenie Notariuszy Polskich podały szacunkowe dane, dotyczące średnich przychodów i dochodów notariuszy. Przedstawione przez samorząd notariuszy dane poddane są szczegółowej analizie. Wnioski z nich wynikające będą wzięte przez Ministra Sprawiedliwości pod uwagę przy ostatecznym ukształtowaniu projektu rozporządzenia.

W opracowywanym projekcie zmiany rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości przy ustaleniu wysokości taksy notarialnej, za podstawę brane były przychody notariuszy, koszty ich uzyskania oraz poziom i stan zatrudnienia w kancelariach notarialnych. Obniżka taksy notarialnej z 2004 roku nie miała zasadniczego wpływu na stan notariatu w Polsce, zaś aktualnie opracowywana zmiana taksy prawdopodobnie spowoduje niewielki spadek wpływów do budżetu z tytułu mniejszych dochodów z podatków. Zaoszczędzone przez obywateli pieniądze wskutek niższych opłat notarialnych zostaną niewątpliwie wydane na inne dobra lub usługi, podlegające również opodatkowaniu z tytułu VAT lub innych podatków. W 2005 r. przychody budżetu z tytułu PIT, odprowadzonego przez notariuszy wyniosły około 56 milionów złotych. Spadek przychodów notariuszy wskutek obniżenia taksy notarialnej nie będzie

niał istotnego wpływu na dochody budżetu z tytułu PIT. Środki będące do tej pory dochodami notariuszy zasilą inne grupy obywateli, podlegających także opodatkowaniu. Zatem skutki obniżenia taksy notarialnej nie będą miały dla sektora finansów publicznych istotnego znaczenia bowiem nie spowodują one znaczących zmian w wysokości dochodu narodowego, a jedynie w strukturze jego dystrybucji. Niewątpliwym więc jest, że cel osiągnięcia korzyści społecznej jaki przyświeca zakładanym zmianom opłat za czynności notarialne stał się tu celem nadrzędnym.

Zebrane od organów samorządu notarialnego i Stowarzyszenia Notariuszy Polskich, jak też od innych instytucji i podmiotów liczne uwagi i propozycje są analizowane w toku procesu legislacyjnego. Będą one miały niewątpliwy wpływ na ukształtowanie przedmiotowego rozporządzenia. O jego ostatecznym kształcie zdecyduje etap uzgodnień międzyresortowych, w których biorą również udział przedstawiciele organów samorządu notarialnego.

Dla wyraźniejszego zobrazowania kondycji ekonomicznej notariuszy pomocne będą też dane, dotyczące średnich rocznych przychodów, kosztów i dochodów brutto podatników prowadzących kancelarie notarialne za 2005r, uzyskane od Ministra Finansów I tak: rocznie w tysiącach złotych średni przychód wyniósł 547,8, średni koszt 186,7 średni dochód do opodatkowania 361,1. I analogicznie miesięcznie - 45,7, 15,6 oraz 30,1.

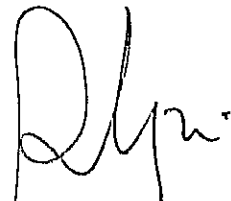
Należy też podać, że dane powyższe dotyczą około 900 podatników (notariuszy) prowadzących kancelarie. Ze zbiorów danych usunięto podatnika (notariusza), który osiągnął przychód ponad 20 milionów złotych, bowiem zaburzyłoby to miary statystyczne. Ponadto dla pełniejszego obrazu dochodów notariuszy należy także podać, że w 2005 r. 78 notariuszy uzyskało dochód powyżej jednego miliona złotych.

Przy kształtowaniu wysokości opłat za czynności notarialne w nowelizowanym rozporządzeniu dokonywana jest także analiza kondycji finansowej kancelarii notarialnych. Dotychczasowe wnioski z zebranych informacji na ten temat wskazują, że rozważana wysokość obniżenia taksy na niektóre czynności notarialne nie będzie miała zasadniczego wpływu na obniżenie dochodu notariuszy, w szczególności w uboższych regionach kraju, gdzie z reguły funkcjonują małe kancelarie, zatrudniające nie więcej niż dwie osoby. Najniższy w 2005 roku średni miesięczny dochód notariusza miał miejsce w Izbie Notarialnej w Rzeszowie i wyniósł on około 22.000,00 złotych, a najwyższy w Zielonogórskiej i Warszawskiej – odpowiednio około 40.000,00 i 37.000,00 złotych miesięcznie. Zatem upadłości kancelarii notarialnych jak też znacznych zwolnień pracowników, czy też utrudniania dostępu do czynności notarialnych przedmiotowa zmiana taksy notarialnej nie spowoduje.

Pragnę też podkreślić, że uwagi Panów Senatorów będą również przedmiotem wnikliwej analizy w toku dalszych prac legislacyjnych.

Wyrażam przekonanie, że trwające intensywnie prace nad zmianą Prawa o notariacie, a przede wszystkim nad ukształtowaniem wynagrodzenia notariuszy za dokonywane czynności, doprowadzą do przyjęcia takich rozwiązań, które zabezpieczą pożądany interes społeczny i słuszny interes samorządu notarialnego.

→ *unaconsent*


Andrzej Kryżo